

Abstrakt

Předkládaná disertační práce se věnuje trestněprávním prostředkům v boji s organizovaným zločinem. Organizovaný zločin patří v posledních letech bezesporu k jednomu z nejzávažnějších problémů, se kterými se musí jednotlivé státy, včetně České republiky, účinně vypořádat, a to zejména na poli legislativním. V podmínkách naší republiky se tento fenomén výraznějším způsobem začal projevovat až po pádu totalitního režimu, kdy společně s otevřením hranic došlo i k rozmachu činnosti nejprve zahraničních zločineckých organizací a následně pak i tuzemských. České zákonodárství však zpočátku nijak výrazněji na nově vzniklou situaci nereagovalo a tím ponechalo volný prostor pro snadnější etablování organizovaného zločinu na našem území. Teprve se stále výrazněji se ozývajícími se hlasy, které volaly po náležité reakci na vzniklou situaci, došlo na legislativní úrovni k několika více či méně zásadním změnám a tato situace přetrvává až do dnešního dne. Při potírání organizovaného zločinu se jeví být neúčinnějšími prostředky trestního práva, a to nejen práva hmotného, ale i procesního. Organizovaný zločin jako nejzávažnější druh skupinové trestné činnosti lze efektivně potírat pouze prostřednictvím specifických trestněprávních institutů a mechanismů, které jsou způsobilé adekvátně s tímto jevem bojovat ve smyslu odhalení pachatelů trestné činnosti, jejich potrestání a definitivního rozbití zločineckých struktur. Právě při řešení problematiky účinnosti dosavadních trestněprávních prostředků se vedou diskuse nad zavedením takových institutů, které v našem právním řádu doposud absentují, ale jsou známé z některých zahraničních právních úprav. Pokud jde o situaci *de lege lata*, tak lze k neúčinnějším prostředkům v boji s fenoménem organizovaného zločinu zařadit použití agenta, odposlech a záznam telekomunikačního provozu, předstíraný převod, sledování osob a věcí, ochranu osob vypovídajících v rámci daného trestního řízení popř. i nově zavedenou trestní odpovědnost právnických osob. *De lege ferenda* se pak již dlouhodobě vedou diskuse nad zavedením institutu tzv. korunního svědka, který je do jisté míry již součástí českého trestního procesu, a to v podobě spolupracujícího obviněného, stejně jako nad rozšířením pravomocí agenta ve smyslu zavedení tzv. agenta provokatéra. Avšak i další již tradiční instituty, např. odposlechy, jsou neustále podrobovány legislativním změnám ve smyslu zvýšení jejich efektivity.

Na základě výše uvedeného však nelze opomíjet fakt, že jednou z nebytných podmínek úspěšného boje s organizovaným zločinem je výstižné vymezení toho, co vlastně organizovaný zločin je. Úvodní kapitoly jsou tedy věnovány vymezení pojmu organizovaný

zločin, jeho charakteristickým znakům a projevům, a to včetně společenských příčin a důsledků tohoto jevu. Následně je pak podán ucelený přehled možných nástrojů boje s organizovaným zločinem, které jsou upravené trestním právem. Další části práce jsou poté věnovány vybraným institutům, které se mi jeví pro boj s organizovaným zločinem jako nejúčinnější. Daná problematika je vždy rozebírána jednak z pohledu de lege lata, tak i z pohledu de lege ferenda, včetně případných vlastních názorů. Je zřejmé, že fenomén organizovaného zločinu není možné postihnout v rámci této práce komplexním způsobem, ale může jít jen o dílčí pojednání, proto se v rámci práce nezabývám např. procesy praní špinavých peněz apod.

Klíčová slova

organizovaný zločin

agent

korunní svědek

právnícké osoby